

СТАНОВИЩЕ

**от проф. д.п.н. Дора Левтерова – Гаджалова
Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“**

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

по: област на висше образование 1. Педагогически науки
професионално направление 1.2. Педагогика
докторска програма Специална педагогика

Автор: Панайота Михаил Кементзесиду

Тема: Обучение по математика на ученици с лека степен на умствена изостаналост.

Научен ръководител: проф. д.п.н. Дора Левтерова – Гаджалова, ПУ „Паисий Хилендарски“

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със Заповед № РД-38-57/ 31.01.2023 г. на ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ съм включена в научното жури по процедурата за защита на дисертационен труд на тема „Обучение по математика на ученици с лека степен на умствена изостаналост“, разработен от Панайота Михаил Кементзесиду, редовен докторант.

Панайота Михаил Кементзесиду е завършила ОКС „Бакалавър“ по бизнес-администрация в Университета в Лариса, и Специална педагогика в Университета във Флорина (Гърция), ОКС „Магистър“ по счетоводство, стратегически и финансов мениджмънт в Университета в Солун (Гърция) и сертифициран курс за преподаване и дидактика в Университета в Солун (Гърция).

Работи като специален педагог от седем години в училищното образование.

Панайота Михаил Кементзесиду представя пълен комплект от документи за участие в процедурата.

2. Актуалност на тематиката

Представеният дисертационен труд е посветен на изключително актуална проблематика, свързана с въвеждане на иновативни и интерактивни модели и методи на обучение по математика за ученици с интелектуални затруднения в пространството на приобщаващото образование и въвеждането на приобщаващи педагогически практики.

Тематиката е дисертабилна и разработена в унисон на перспективни образователни трендове.

3. Познаване на проблема

Докторантката Панайота Михаил Кементзесиду познава проблематиката на дисертационната разработка и този факт е ясно видим от теоретичната разработка на проблеми, свързани с обучението по математика в началното училище и изведените съвременни стратегии, методи и методология; с интерпретацията на учебните материали за подобряване на преподаването по математика; оригиналните анализи по отношение на оценката и самооценката на знанията и уменията по математика.

Панайота Кементзесиду представя лична, авторова концепция и възгледи за начини за усъвършенстване на преподаването на математика, които са апробирани в емпиричното изследване и доказват своята практически приложимост и ефективност.

Авторката прави наративен и сравнителен анализ на основната терминология за интелектуалните затруднения; презентира общите характеристики и специфики на интелектуалните затруднения в начална училищна възраст.

Специален фокус се поставя в дисертационния труд на учебни измерения и характеристики на училищната среда, семейната среда, официалните уроци, извънкласните дейности и взаимодействието с връстници от страна на учениците с интелектуални затруднения.

Още в теоретичната научна интерпретация на проблематиката са изведени препоръчителни методи на обучение на ученици с леки интелектуални затруднения.

Положително впечатление прави факта, че докторантката търси, преценява и отбелязва лична позиция по отношение на интерпретираната научна литература.

4. Методика на изследването

Методиката на изследването е представена в няколко етапа:

Първи етап подготвяне на материалите и критериите за подбор на участниците и направен подбор на участниците в изследването.

Втори етап провеждане на пилотно емпирично проучване сред учителите по математика

Трети етап, провеждане на педагогически експеримент в рамките на една учебна година: от септември 2018 г. до май 2019 г.

Четвърти етап, провеждане на емпирично проучване сред учителите по математика

Петти етап, събиране на резултатите и анализиране на обобщените данни.

Целите, задачите и хипотезите са формулирани коректно и логически следват от теоретичния анализ.

Участниците в изследването са подбрани при спазване на етични норми и изисквания, и съобразно авторската идея за апробиране на иновативни методи и начини за обучение по математика в началното училище на ученици с интелектуални затруднения.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд се отличава с лесна четивност, авторско пристрастие и лична ангажираност на докторантката към проблематиката.

Интерпретираната научна литература е подбрана целесъобразно, като изведените цитати са по същество и съдържателна синергия с разработваната проблематика.

Етапите на провеждане на изследването и получените резултати са онагледени с таблици и диаграми и яснота на интерпретацията.

Получените резултати от проведеното изследване красноречиво говорят за успешни модели на приобщаващи педагогически практики за учениците от първи клас (на възраст 7 и 8 години) с интелектуални затруднения, обучаващи се в общообразователните училища. Докторантката Панайота Михаил Кементзесиду доказва че ако при ученици с интелектуални затруднения от началното училище се създава и развива положително отношение към математиката, ако уроците са интензивно базирани на визуални стимули и интересни, математически игри, в които активно участват учениците в математически действия, то обучението по математика за ученици с интелектуални затруднения е ефективно.

Личният принос на докторантката Панайота Кементзесиду не подлежи на съмнение.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Публикациите на докторантката са три и са представени на конференции.

Приносите в дисертационния труд на Панайота Кементзесиду могат да се обособят в две пространства:

Приноси с теоретичен характер

- Направен е задълбочен анализ на проблематиката за новите тенденции на приобщащото образование на ученици с интелектуални затруднения. Теоретичните основи

трябва да се използват само с цел постигане на по-добро качество на обучението по математика за ученици с умствена изостаналост в масовото образование.

- Създадена е авторска концепция с визуални стимули и образователни игри, динамика на ролите на учител и съученик според нуждите на ученика с умствена изостаналост за обучение по математика на ученици с интелектуални затруднения.

Приноси с практичен и приложен характер

- Създаден е инструмент за диагностична оценка, който може да се използва от други учители и професионалисти по математика в собствената им преподавателска практика за оценка на отношението на учениците към математиката и като инструмент за самооценка на учителите.

- Разработената концепция за обучение по математика може да намери приложение за създаване на положителен климат в класната стая, в който се обучават както ученици с интелектуални затруднения, така и ученици с други невро-развитийни нарушения, и ученици без нарушения.

- Създадена е мрежа от учители по математика за преподаване на уроци с ученици с интелектуални затруднения. Създадената мрежа е споделено пространство за иновативно преподаване.

7. Автореферат

Представеният автореферат отговаря структурно и съдържателно на дисертационния труд. Отразени са коректно дизайна на емпиричното изследване и получените резултати.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Като препоръка към докторантката Панайота Кементзесиду е да популяризира повече методите на работа с ученици с интелектуални затруднения от начална училищна възраст за да бъдат полезни на други учители и на други учебни заведения.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от Панайота Кементзесиду **отговарят на всички на** изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ.

В дисертационния труд има оригинални научни и приложни приноси, които са получили международно признание като част от тях са публикувани в списания, издадени от международни академични издателства.

Дисертационният труд показва, че Панайота Кементзесиду **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност Специална педагогика като **демонстрира** качества и умения за провеждане на изследвания с получаване на оригинални и значими научни приноси.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди научната степен „доктор на науките“** на Панайота Кементзесиду в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика).

13.03.2023 г.

Изготвил становището: .....

(проф. д.п.н. Дора Левтерова - Гаджалова)